

Velkommen til TEKMAR 2009

NMEs bidrag til verdiskapingen i Norge

NME eies og fullfinansieres i dag av mer enn 120 bedrifter og er representert i alle fylker, unntatt Finnmark

Mer enn 90% er SMB`ere

Antall ansatte i Norge: > 13.000

Antall ansatte i utlandet: > 3.000

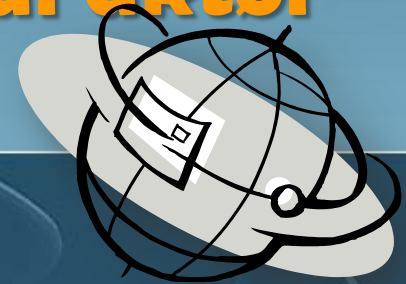
Omsetning > NOK 22 milliarder

Eksportandel > 70% - Ca. NOK 16 milliarder

NME er en ledende global aktør

NME er en markedsføringsorganisasjon. Medlemsbedriftene leverer utstyr og tjenester til rederier og verft i alle maritime markeder over hele verden og er etablert med lokale agenter eller egne bedrifter i de fleste av disse

Ole Hænæs

- **Programkomiteen for de første TEKMAR konferansene**
- **Daglig leder i Rapp Hydema Syd frem til 2006**
- **Styremedlem i NME frem til 2006**
- **Daglig leder i Moss Fotballklubb til medio 2009**
- **Styremedlem i Norsk Toppfotball**
- **Adm dir NME fra 1/8-09**

Omdømme, beredskap og håndtering av laks – alltid beredt?

MARITIME
NORWAY

Medias rolle

- **Medias oppgave er å selge eget produkt**
- **Blitt mer kritiske og "amerikanisert" i løpet av de sist årene**
- **"Et gjennomgående trekk er at negative nyheter blir betraktet som bedre nyhetsstoff enn de positive, og følgelig får de større plass i massemediene. Et nummer av *Journal of the American Medical Association* inneholdt to studier om forholdet mellom stråling og kreft. Den ene viste at hvite menn som arbeidet ved et bestemt laboratorium hadde en økt risiko for leukemi, og den andre viste at det ikke var noen økt kreftfare for mennesker som bodde i nærheten av atomkraftverk." (Fra Lars Fredrik Svendsens "Frykt")**

Katja advarer Byåsen

– De må være klare fra første sekund. Ellers står det plutselig 0–8 uten at de engang har skjont hva som skjer, sier FC Midtjylland-spiller Katja Nyberg foran morgendagens mesterligamøte mellom Byåsen og Viborg. Side 2 og 3

– Forferdelige fotballønninger

Verdens beste spydkaster Andreas Thorkildsen mener fotballklubbene bør ansette nye regnskapsførere, som ikke interesserer seg for fotball.

– Lønninger i norske fotballklubber skal være høye, fordi det er høy omsetning. Men når den ene klubben etter den andre nesten går konkurs, da er lønnsnivået for høyt, sier Thorkildsen til Adresseavisen.

Inspirerte trøndere

Spydkjempen var i går i Trondheim for å inspirere både sponsorer, idrettsledere og unge talenter. Flere tema ble brakt på banen, deriblant lønnsnivået i norsk fotball. Etter at skattelistene ble offentliggjort onsdag, er nettopp lønnen til fotballspill-

lere blitt et hett tema. Flere fotballspillere i norske klubber står oppført med en inntekt på over fem millioner kroner, deriblant RBK-stjernene Kris Stadsgaard, Per Ciljan Skjelbred og Steffen Iversen.

– Ikke spillerens feil

Thorkildsen noler ikke med å si hva han mener. – Det er forferdelige lønninger i fotball, det er vel de fleste enig i. Men det er ikke fotballspillerens feil. Den store omsetningen viser at fotballen har gjort mye riktig og skapt stor interesse for sporten sin. Det skal de ha kredit for, og her har også andre idretter noe å lære.

Roser skøytesporten

Thorkildsen nevner skøytesport som et eksempel på en idrett han mener har lykkes godt på dette området. OL-mes-

teren sier at skøytesporten er blitt langt mer attraktiv de siste fem årene, etter at Håvard Bøkko slo gjennom. Men selv om fotball står i en særstilling når det gjelder interesse, er Thorkildsen lite imponert over den økonomiske styringen i klubbene.

– Jeg tror de må ansette nye regnskapsførere, som ikke er interessert i fotball, smiler mannen med seks medaljer fra internasjonale mesterskap, deriblant to OL-gull.

PS: Andreas Thorkildsen hadde ifølge skattelistene en inntekt på 327.471 kroner i fjor.

BIRGER LØFALDLI 918 67 345
birger.lofaldli@adresseavisen.no

Les også Kjetil Kroksæters kommentar om lønnsjakkelen og Tor Arne Hetlands kritikk av skiløpere som vil putte mer penger i sin egen lomme på sidene 5-7.

Refs fra gullguttene

Andreas Thorkildsen var i går i Trondheim. Han referer toppklubbene i norsk fotball og mener lønnsnivået er alt for høyt. Foto: VEGARD EGGEN

Ca. 9,7 prosent av omtalen er registrert som negativ i oktober 2009. Dette er en økning på 0,7 prosent siden forrige måned. For øvrig er det den tiende måned på rad med økning i negativ eksponering av Tippeligaen.

Ca 86 prosent av den negative omtalen til Tippeligaen omhandler temaet økonomi. Dette er en økning sammenlignet med forrige måned.

40.102 artikler av totalt 303.291 som omhandler temaet økonomi er registrert som negativ omtale.

I den negative omtalen er publikumssvikt omtalt i 21.092 artikler som omhandler økonomi.

Publikumssvikt, dårlig økonomisk styring, manglende sportslige resultater (nivå) og medieavtalen er hovedproblemstillingene i all den negative omtalen.

VG SPORTE

Kredittopplysningselskapet Lindoff Decision gir seks av elitenklubbene økonomisk nullkont og avfærer mot å låne penger til disse, melder NRK. Statsbanken har bestilt selskapet å innhente kredittvurderinger til 12 av de 15 elitenklubbene. Når vi gir ned score så betyr det at vi ikke anbefaler at det blir lånt eller kredittet til selskapet i den kategorien, sier administrerende direktør i selskapet, Tore Høy. Fradrevet Lyn Oslo, Sandefjord, Stabæk, Start og Strømsgodset havner alle i rød sone.

EKSPERT-PANELET

- Tror du Lyn unngår konkurs?

Svein Mathisen, sportslig leder Start
- Nei, det ser vanskelig ut for Lyn, og jeg tror spjensen til å unngå konkurs. Men Signevalde som er kommet lyder på at de må begynne på nytt. Men Ski- og fotballklubben Lyn går ikke konkurs. Eventuelt bare AS-et i FC Lyn Oslo. Og det har hendt for at AS har gått konkurs innen fotballen.

Erik Soler, ekspert-kommentator Viasat
- Nei, jeg tror Lyn reddes på don-støtten. Det er en tradisjonell klubb fra den rikeste delen av Norge. Mange med mye penger kan bruke litt hver på for å holde Lyn i live. Enten ved å forsiktere medlem, noe innenfor en sponsoravtale, eller muligens et form for lån.

Ingebrigt Steen Jensen, styreleder Stabæk Fotball
- Jeg tror som professor Arild Hervik, med samme argumentasjon som han, at Lyn reddes fra konkurs nå. Akkurat hvordan det skal avge, vet jeg ikke. Men noe dukker vel opp. Det ringer og det skal veldig, veldig mye til om Lyn ikke rykker senere. De rykker nok ned, og da kan det bli verre.

ELITESERIEN 2009

25 NESTEN-TURSER»

siden 1991

Norske toppklubber har vært truet med konkurs omtrent 25 ganger siden 1991. Men ingen er endt i skifletteren. Professor Arild Hervik tror Lyn berger seg nå også.

- Min gjetning er at Lyn blir reddet i siste øyeblikk. Fordi ingen er truet med at klubben går konkurs, sier professor Arild Hervik, landets fremste forsker på fotballøkonomi. Oslo-klubben var ute å kjøre både i 1992 og 2000. Men kom seg gjennom lunge økonomiske problemer. For ni år siden kjøpte Atle Brynestad klubben for en krone- og brukte 100 millioner på klubben - for han trakk seg ut igjen i 2004. Dermed er Lyn tilbake i det samme uforrett som for ni og 17 år siden. Og vestlandsklubben er slettet ikke alene om å bli reddet av gangen gang på gang.

Naboen Vålerenga er i den siste perioden blitt reddet av investeringsfirmaet i 1996, 2002 og 2004. Det siste året gikk klubben aksjeselskapet konkurs, mens driftet i det profesjonelle fotballaget fortsatt ganske upåvirket.

- Umulig for RBK
Start har «rekordens» med fire «støttenkonkurs» de siste 18 årene, mens store klubber som Brann, Stabæk og Lillestrøm har vært det meste under å skulle «teknisk» konkurs to ganger.

Spandable
Oslo kommune har sagt klart fra at de ikke ser det som sitt ansvar å redde Lyn. Slik er det ikke over alt. Så sent som i juli gikk Fredrikstad kommune inn som garantist da klubben desperat trengte 10 millioner i lån på pengene. Selv om tendensen de siste årene er at pengene er blitt så store at kommunene ikke lenger har råd. Investorerne har vært spandable på en måte som ikke kan sammenlignes med deres øvrige forretningsdrift.

REDDET VIF: John Frandsen har reddet VIF ved flere anledninger. Her fra Champions League-kvalifiseringsserien mellom Vålerenga og FC Haka i 2005, der VIF vant 1-0.

- Følelsen for klubben utliser en helt spesiell betalingsvillighet, mener Arild Hervik. Han mener mange klubber maksimerer i midlene. - Mens dette er uendelig for dem. På den ene siden virker det godt å rope «ah, ah». På den andre siden er det ganske dårlig P.B.

- Toppklubbene blir alltid reddet i siste øyeblikk

VG 11. mars 2003

VG 16. oktober 2003

VG 13. sept. 2008

OPTIMISTE: Troas underskudd i år, er Rosenborgs administrerende direktør Nils Skulte optimist etter at Rosenborg igjen har overvint bronse i norsk fotball.

RBK VIL LÆRE AV STABÆK

TRONDHEIM (VG) Rosenborg skal forsterke - ikke svekke laget - etter sportslig leder Nils Skulte (56) så hva som skjedde med klubben fra i fjor til i år.

- Vi må ikke oppleve det samme som Stabæk gjorde, at de selger de beste spillerne sine, sier Rosenborgs direktør til VG.

Etter sesongen i liggenmannsdrift, er det igjen Rosenborg som er eneren i norsk fotball. Dette vil direktør Nils Skulte benytte, han vil at klubben foretar seg tropsen og laget foran neste sesong. RBK har - økonomisk - ikke hatt noe toppkvalitet, snarere tvert imot. Blant annet er publisitetsmessig det laveste på fire år, bortsett fra RBK igjen er Norges desidert beste lag. Klubben gir mot et totalt null underskudd i underskudd. Men Skulte er klar på at det skal stått. Han er muligens fotballens eneste League der igjen, eller Europaligaen.

- For noen år siden tenkte ikke klubbene mange millioner på kvalifikasjonene til ligga i Europa. Men jeg vil tro at Stabæk tenkte godt på sine tre kamper, E-cup er mer attraktiv på sin egen, sier Skulte.

En i året
Han sier at Rosenborg også må regne med å selge en spiller eller to, som de gjorde med Alexander Tettey i sommer, mot trener Erik Hamre's veg. - Men går det an å «kanon» så må vi få inn nye. Og vi må undersøke på markedet hva vi kan gjøre i januar. Vi må forsterke nå, sier Skulte. Han har stor tro på norsk fotball, men han mener samtidig at noe av løsen de siste årene har ligget i et «lån»-for de kan vinne. - Norsk fotball er best hvis de politisk beste lagene er best, mener Skulte - som skjøner at det han sier vil kunne være kontroversielt. - I de fleste lagene er det de samme lagene som dominerer år etter år, sånn for det også var i Norge, avslutter han.

REDDET LYN: Lyn og Espen Haug (lv) har akkurat slått Erik Tønsberg 1-0 i år 2000 og er klar for Eliteserien. Arild Høllinger kjøpte Atle Brynestad klubben for en krone.

REDDET LSK: Per Berg har vært en «svart orkide» og livsvært mye i «marerittslagene». Her møtes han med Tom Lund (rh).

REDDET STABÆK: Ingebrigt Steen Jensen, Stabæk selv, har gått alt for klubben i sitt hjerte.

VIS SPORTE info

Disse eliteserielagene har vært i store økonomiske problemer de siste årene. VG undersøker at graden av økonomiske problemer har vært forsårlig og at denne listen

er høyest uforlislige. Poengert er å gi et bilde av at mange klubber har vært i trobbel, men at alle er blitt reddet. Start: 2006, 2007, 1998 Strømsgodset: 2005 og 1996. Lyn: 2009, 2000 og 1992.

Vålerenga: 2004, 2002 og 1996. Stabæk: 2009 og 2003. Lillestrøm: 2003 og 1994. Brann: 2002 og 1999. Strømsgodset: 2005 og 1998.

Fredrikstad (2009), Bryne (2009), Haugesund (2002), Bodø/Glimt (2001), Tromsø (1993), Molde (1992) og Kongsvinger (1991).

FELT AV UKULTUR

● På fem år ble inntektene til norske eliteklubber nær tredoblet ● 560 millioner kroner ble til over 1,4 milliarder kroner ● Så hvorfor er klubbøkonomien en katastrofe i dag?

Av Sindre Øgar og Jo André Aakvik

– Ønsket om å vinne er så stort at økonomisk vett blir satt til side.

Det sier Ernst Pedersen i dag, som inntil juletid i fjor var direktør i Bodo/Glimt. Pedersen måtte gå som følge av mangelfull rapportering om den økonomiske krisen i klubben.

Ernst Pedersen

– Jeg har vært her i tre år. Økonomisk har vi hele tiden vært i en hengemyr, bildelegte Pedersen overfor VG da han sluttet.

Nå ser han at nesten hele Fotball-Norge er plantet i den samme hengemyren.

Og det er et paradoks. VG har sammen med E24 gått gjennom de 18 eliteseriekategoriens regnskaper fra 2004. I tillegg har vi fått tilgang til de samlede tallene for eliteserien fra 2003.

Paradokset ligger naturligvis i at norsk fotball ligger nede etter år med enorm økonomisk vekst. Noen eksempler:

● De samlede inntektene har økt fra 560 millioner til 1 420 millioner kroner på fem år – en økning på 153 prosent. Det har vært økning hver eneste år til og med 2008.

● Sponsorinntektene har bykset 830 millioner, billettinntektene har steget 150 millioner og medieinntektene har vokst 115 millioner. Det meste har økt hele veien, men m ilton 2007 og 2008 skjedde det en utfriktning og i noen tilfeller en svak tilbakegang.

Den største utgiften

Da inntektene flatet ut fra 2007 til 2008 kom smellen, et samlet driftsunderskudd på 126 millioner kroner og et resultat før skatt på minus 163 mill. kroner i eliteserien.

I divisjon fikk et negativt resultat på 150 millioner.

Så da står vi igjen med det store spørsmålet: Hvorfor gikk norsk fotball på dårlig?

Ernst Pedersen sier rett ut at «norsk fotball har levd på forskudd i mange år». Han er ikke alene om å si det. De inntektene stagnerte var det for sent. Det smalt.

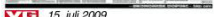
– Klubbene har vært tilbøyelige til å gjøre investeringer uten at finansieringen er på plass – og det er styret i klubbene må ta dette ansvaret.

Ønsket om å prestere er så stort at økonomisk vett blir satt til side, sier Ernst Pedersen.

– Det er ingen tvil om det. Ønsket om å vinne har gått ut over ansvarligheten, svarer Pedersen.

– Man har rett og slett brukt mer penger enn det man har hatt – og da smeller det.

La oss se nærmere på spillerlønninger. Er det spillerlønningene som har tatt knekken på norsk fotballøkonomi?

– Lønningene er det aller, aller viktigste momentet. Årsaken til sprekken er rett og slett at klubbene har pådratt seg for høye spillerlønninger, sier leder i Norsk Toppfotball Niels Røine.

– Det er naturlig å se på spillerlønning, er, siden det er den største posten. Men å si at det har skylden blir for enkelt.

Jeg reagere på at det er så ensidig fokusering på lønningene.

Det er greit at lønningene er høye, men problemet er at det mangler økonomisk styring.

Sånn kan vi ikke ha det, sier leder Silje Vaadal i spillernes fagforbund NISO.

Silje Vaadal

Vi ser på tallene

«Personalkostnader spiller» er den posten som har økt mest i kroner og øre siden 2003. Lønninger og tilhørende kostnader har spist opp 235 millioner kroner av inntektsøkningen på 864 millioner

GODT BETALT: Erik Huseklepp (th.) i Brann er en av de best lønnede spillerne i den norske ligan. Her i duell med Bodo/Glimts Håvard Sakariassen. Foto: BJORN S. DELEBERG

Inntekter for norske eliteserierklubber i 2008 (14 klubber), norske kroner:

Roklamsponsorinntekter:	506.754.832,-
Salg/liselle spillere:	171.324.115,-
Medieinntekter:	176.773.078,-
Billettinntekter:	280.125.087,-
Div. inntekter:	287.487.469,-
Totale inntekter:	1.422.444.582,-

kroner. Det betyr at over 800 millioner har blitt spist opp av andre ting. «Personalkostnader administrasjon» har økt med 125 millioner, «administrasjonskostnader» har økt med 92 millioner og «kostnader til reklame og sponsor» har steget med 55 millioner kroner. For å nevne noe.

– Profesjonaliseringen av fotballen gir også økte kostnader, sier professor Arvid Hervik, landets fremste forsker på fotballøkonomi. Hervik peker blant annet på økte krav fra Norges Fotballforbund og Norsk Toppfotball om mer profesjonelle organisasjoner.

Arvid Hervik

– Dette er utgifter til inntekts ervervelse, mener Niels Røine.

– Det er få klubber som har store

administrasjonskostnader. Klubbene med budsjetter på under 100 millioner kroner har liten stab og totalt ligger administrasjonskostnadene på 7-8 prosent av totalen, og det er veldig lite i forhold til andre bedrifter, sier Røine. Daglig leder i Berum SK Jaa Erik Aalba har vært sportsdirektør i både Stabæk og Valerenga.

– Etter det VG kjenner til økte VIF potten til spillerlønninger fra

hold da han sammen med Martin Andresen hentet Kristofer Hæstad, Lars Iver Strand, Luttion Shelton og Bengt Sæternes for over 30 millioner kroner.

– Han underbygger det. Ernst Pedersen sier om at klubbene henter spillere uten at de vet hvordan de skal betale.

Jan Erik Aalba

Nivåomtalen startet tidlig i 2009. Dette oppslaget er fra 6. januar i år og ga en pekepinn på hva mediene ville fokusere på mot seriestart.

FØR: Et utvalg nordmenn på overste nivå i England sesongen 1999/2000 (fra toppen og nedover): Ronny Johnsen og Ole Gunnar Solskjær (Manchester United), Vegard Heggem (Liverpool) og Erik Bakke (Leeds).

Norske spillere på overste nivå en i England sesongen 1999/2000:

Gunnar Halle, Bradford
Tore André Flo, Chelsea
Rune Normann, Coventry
Lars Bohinen, Derby
Thomas Myhre, Everton
Erik Bakke, Leeds
Åke-Kjell Håland, Leeds
Vegard Heggem, Liverpool
Henning Berg, Manchester United
Ole Gunnar Solskjær, Manchester United
Ronny Johnsen, Manchester United
Petter Rud, Sheffield Wednesday
Claus Lundekvam, Southampton
Egil Olsen, Southampton
Trond Egil Solli, Southampton
Svein Ingvær, Tottenham
Dyrdind Lønning, Tottenham
Tore Pedersen, Wimbledon
Trond Andersen, Wimbledon
Martin Andresen, Wimbledon
Andreas Lund, Wimbledon

Norske spillere på overste nivå i England sesongen 2008/2009:
John Carew, Aston Villa
Morten Gamst Pedersen, Blackburn
Bredø Hangeland, Fulham
Erik Nevland, Fulham

PÅ BUEN i Europa

NÅ: Tommas Rognussen. Tore Rognussen er spiddt en lysende profittmåner, men ved inngangen av 2009 har den norske landslagsspilleren fortsatt feltene plantet i låntesen.

Ny rapport avslører norsk fotball:

- Færre utenlandsproffer enn Montenegro
- Har flest landslagsspillere i egen liga
- Kjøper utlendinger av dårlig kvalitet

Norge er ikke lenger blant de 30 landene som leverer flest spillere til europeiske ligager. Den norske eliteserien blir avslørt i en ny undersøkelse.

Ole Kristian Strøm

national Center for Sports Studies (CIBS) og Université de France-Comté i Frankrike. Ukraina og Norge blir trukket frem som landene som har størst nedgang i spillereksport siden 2008.

Norge er nå forbigått av «storhet» som Montenegro og Maldivia når det gjelder å ha spillere i andre europeiske ligager.

Dramatisk nedgang
Ifølge VGs beregning er det nå drøyt 20 norske spillere i andre europeiske ligager, og både Sverige, Danmark og Finland er nå foran Norge, ifølge undersøkelsen.

– Sverige, i motsetning til Norge, er storlekspotensial av spille-

lere. Svenskene har 64 spillere i andre ligager. Kanaké er det ikke så imponerende når vi vet at 27 av dem er i Norge, 22 i Danmark og syv i Finland. Men Norge er altså ikke engang på listen over de «30 beste», fastslår Hallgrím Gammelsæter, professor ved Høgskolen i Molde.

På slutten av 1990-tallet hadde Norge over 20 spillere bare i den engelske ligan.

Nå er det fire spillere som er i aksjon på overste nivå i England, John Carew, Morten Gamst Pedersen, Bredø Hangeland og Erik Nevland.

John Arne Riise i AC Roma, Daniel Braaten i Toulouse, Fredrik Strömstad og Thorstein Helstad i Le Mans, samt våre

tre spillere i Høerenen (Tariq Elyounessi, Christian Grindheim og André Haussen) og Pål Madouh Kah i Rouda er de øvrige som spiller ligager på høyt nivå.

Mange utlendinger
Til gjengjeld er det et sterkt innslag av utlendinger i den norske ligan. Med 36 prosent utlendinger er Norge på 13. plass i andel importør.

Det er i stor grad de beste ligane som ligger foran Norge, Danmark og Sverige.

– Den svenske ligan har til sammenligning bare 26 prosent utlendinger. Like interessent er det kanskje at de to europeiske landene som eksporterer flest spillere til andre ligager i Europa, Frankrike og Serbia, ligger

godt bak Norge når det gjelder utlendinger i egen liga, sier professor Gammelsæter.

Bare fire land har en større andel av landslagsspillere i ligan sine enn Norge.

38,1 prosent av spillerne i den norske serien sist sesong hadde landskamper, England (64,2 prosent), Tyskland (58 prosent), Russland (46,3 prosent) og Italia (41,1 prosent) hadde større andel.

– Men det er slett ikke noe styrke tegn for den norske ligan, mener Gammelsæter.

Dårlig kvalitet
Den manglende eksporten av norske spillere til andre ligager gjør nemlig at i den norske eliteserien har størst innslag av

landslagsspillere fra eget land – av alle de 30 ligane som er undersøkt.

– Denne høye andelen kan selvfølgelig forklares med at det norske landslaget henter de fleste av spillerne fra egen liga. Og det er jo ikke så rart, når vi ikke har så mange spillere i andre land, 20,2 prosent av spillerne i den norske serien var norske landslagsspillere.

Knappt 18 prosent var utenlandske landslagsspillere. Når vi vet at andelen utlendinger her hjemme er over 36 prosent betyr det altså at bare annenhver utlending er eller har vært på landslagsnivå.

Det betyr vel at det importeres gode spillere til Norge?
– Nei, tvert imot! Sammen-

net med andre nasjoner vil kan like å sammenligne oss med, er dette lavt. England, Tyskland, Russland, Italia, Spania, Frankrike, Østerrike, Nederland, Belgia, Danmark, Sverige osv, har alle relativt flere utenlandske enn nasjonale landslagsspillere i egen liga. Dette tyder på at importerte spillere styrker ligan i større grad enn hva tilfellet er i Norge, fastslår Hallgrím Gammelsæter – og konkluderer selv.

Tørker ut
I tallene kommer det heller ikke frem at utenlandske landslagsspillere i norske klubber i

stor grad spiller i marginale fotballand, som for eksempel Estland og Island.

– Dette sier mye om nivået på de spillerne som hentes til Norge. Tidligere undersøkelser viser også at mange av dem som hentes, ikke spiller veldig mye, sier Gammelsæter.

– På den andre siden gir den store importen mindre plass til norske talenter. Talentutviklingen tørker ut. Det ser vi klart nå, sier professoren.

PSI Professor Hallgrím Gammelsæter har utført undersøkelsen av de europeiske ligane i en kronikk på Sportsanalyse: <http://www.sportsanalyse.no/w/p4/aarskalkuladen/d.eptid-39886>

STØRSTE NEDGANG

I antall eksporterte spillere fra 2003 til 2008:
1. Ukraina: - 25
2. Norge: - 25

STØRSTE ØKNING

I antall eksporterte spillere fra 2003 til 2008:
1. Brasil: + 231
2. Frankrike: + 97
3. Portugal: + 89
4. Argentina: + 78
5. Tyskland: + 58

Andel av spillerne i ligan som har landskamper

(Spillere som er registrert med minst en A-landskamp):
England: 64,8 %
Tyskland: 53,0 %
Russland: 46,3 %
Italia: 41,1 %
Norge: 38,1 %
Spania: 37,1 %
Frankrike: 33,0 %
Osterrike: 32,0 %
Tyrkia: 31,2 %
Ukraina: 30,6 %

Flest utlendinger i hjemlig liga

England: 59,1 %
Portugal: 53,7 %
Belgia: 51,9 %
Tyskland: 51,7 %
Hellas: 51,2 %
Russland: 50,2 %
Sveits: 47,7 %
Skottland: 42,4 %
Italia: 40,6 %
Tyrkia: 39,0 %
Spania: 37,2 %
Nederland: 36,7 %
Norge: 36,3 %
Andra land:
Danmark: 33,9 %
Sverige: 26,0 %
Finland: 21,1 %
Island: 17,8 %

Færrest utlendinger i hjemlig liga

Serbia: 14,9 %
Tajkikk: 16,0 %
Kroatia: 16,7 %

Klubber med størst andel utlendinger i Europa

1. Arsenal: 91,7 %
2. Inter: 85,2 %
Liverpool: 85,2 %
4. Lokomotiv: 80,0 %
3. Schalke: 77,8 %
6. Energie Cottbus: 75,0 %
7. Chelsea: 74,1 %
8. Getafe: 73,5 %
9. Cluj: 73,1 %

Hvite 73,1 %

Norsk klubber med størst andel utlendinger:
Fredrikstad: 54,2 %
Vålerenga: 18,2 %

Land med størst eksport til europeiske ligane i Europa

1. Brasil: 551
2. Frankrike: 233
3. Argentina: 113
4. Serbia: 122
5. Portugal: 121
6. Tyskland: 113
7. Kroatia: 109
8. Nigeria: 94
9. Sverige: 94

● Norge: står ikke blant landene på topp 30-listen som er med på statistikkene fra FFFO.

BRÅKET har påvirket oss

FFK-KAPTEIN:
Hans Erik Ramberg.

Av Camilla Vesteng

BODØ (VG) (Bodo/Glimt – Fredrikstad 1-1) Fredrikstad-kaptein Hans Erik Ramberg innrømmer at spillerne har vært påvirket av den utenomssportslige uroen i klubben i vinter.

Det tok 40 minutter før gjestene fra Ostfold fikk en sikker målspåse på Asmøyra i går, men til gjenskilt så tok Agim Shabani vare på sjansen og satte inn 0-1 med en knallhard heading etter innlegg fra Kasey Wehrman.

– Det har oppstått situasjoner for vi har fått forlovet den forrige. Slik har det vært i vinter. Det er bra vi har mange spillere i riktig alder, som har opplevd en del, sier Ramberg og legger til:

– Alt i Fredrikstad har gått veldig fort. Vi har tatt store slag når det gjelder alt, som penger og stadion, hele organisasjonen har vokst veldig fort.

Knuffing
– Det har vært en del turbulens i klubben som vi gjerne skulle vært foruten. Vi har også slitt med investeringen for hverandre på banen. Og vi har vært mye mer preget av utenomssportslig uro enn vi har vært innvorne, sier Ramberg.

I løpet av et par måneder fikk og mistet Fredrikstad en sportsdirektør. Tor Kristian Karlsen forsvant ut døren på stadion i planke-

Pavel Lindak	5	Lasse Stav	5
Mount Hamoud	5	Agim Shabani	6
Stian Thyring	4	Vidar Martinsen	4
Per V. Rønning	4	Edin Hrgovcic	6
Willis Fido	5	Walter Pereira	4
Ragnar Berg	3	Kasey Wehrman	5
Christian Berg	6	Ardan Gashji	3
Thomas Rønning	5	Loren Petrijan	4
Jens J. Sørensen	4	Hans E. Ramberg	5
Thiago Martins	6	Ragnar Stedak	5
Tord E. Ludvigsen	5	Eivertsen	5
Sum 11 mars:	52	Sum 11 mars:	52
	Joak Thomassen	5	

pausetilbud på for utligning etter sidsbytte. Ragner Berg sløste bort den ene målspåsen større enn den andre.
– Jeg skulle nok ha scoret i to, kanskje tre ganger, sier Berg.
Først etter 70 minutter satte Thiago Martins ballen forbi Fredrikstad-keeper Lasse Stav og ordnet poengdeling i Bodo.

– Vi er fortsatt på vei tilbake.

OMFAVNES: Agim Shabani (th) i jubelensøyeblikket. Farnardo Pereira, Ardan Gashji er allerede på vei tilbake.

VISTE SEG FREM! Etter å ha byttet til skruknøtter i pausen, fikk Makhtar Thioune vist seg fra sin beste side i allseierdebuten for Molde i går. Lyns Paul Obietuke (t.h.) får en fot på ballen her. Foto: SCANPIX

VRAKGODS I HOVEDROLLE

Av Jostein Magnussen

ULLEVAAL (VG) (Lyn-Molde 0-1) Han ble vraket av Molde i 2005. I år ser Makhtar Thioune (24) ut til å få en hovedrolle i Molde-laget.

– Han kan bli viktig for oss. Makhtar er en komplett spiller: kreftig, fysisk sterk og dyktig, sier trener Kjell Jonevret om midtbanespilleren fra Senegal.
Flere allseiersklubber hadde sjansen til å sikre seg Thioune foran større sesongoppmerksomhet, men takket nei. Men Molde kjøpte Sparta Sarpsborg-spilleren for småpenger.
– Dette er min første drøm, å spille på et høyt nivå. Jeg har brukt lang tid på å tilpasse og lære meg norsk fotball, sier 24-åringen som gikk tre år i «kare» i Sarpsborg.

Skiftet skø

Etter en dårlig start i sin allseiersdebut i går, fikk senegaliseren byttet sko i pausen. I 2. omgang kom han mer med, viste god teknikk, utfordret og spilte fri Pape Pate Diouf da landsmannen serverte Rune Ertås vinnermål.

Og nettopp koreane Diouf og Mame Biram Diouf (karantene i går) er årsaken til at Thioune valgte Molde.

– Jeg kjenner de godt. Jeg vet hvordan de lepper, hvor og når de vil ha ballen. Nei, jeg tror Molde er bra for meg, sier Thioune på godt norsk.

Kjell Jonevret mener legesonen fra Senegal passer godt i Molde-laget.

Han er en annen type enn de midtbanespillerne vi har, og her hos oss skal han få lov til å prøve og feile, sier Jonevret til VG.

Johan Dahlén	5	Jan Kjell Larsen	4
Thomas Jacobsen	4	Yusef Verburg	4
Tommy Barnevig	5	Christian Slem	6
Indriði Sigurdsson	5	Vegard Føren	5
Shane Sulaiman	4	Kari O. Bradshaw	4
Magne Simonsen	4	Makhtar Thioune	5
Roddy Bjanason	5	Thomas Holm	5
Paul Obietuke	4	Daniel H. Hestdal	5
Edin Hrgovcic	4	Martin Moshin	3
Diego Guastato	4	Rune Ertås	5
Dany C. Anjan	4	Pape Pate Diouf	4
Sum 11 mars:	48	Sum 11 mars:	50

PAUSE 0-0. MÅL: 0-1 (47) Ertås (Diouf). **TILSKUERE:** 3495 på Ullevål Stadion. **GULL KORT:** Lyn: Sigurdsson. Molde: Verburg. **MINUTTYTTER:** lyn: Lucas Pratto 29 min. for Knudsen, Kim Holmen 22 min. for Anjan. Molde: José Maké 24 min. for Moshin, Alastair Bennett Skjøvelk 18 min. for Ertås. **DOMMER:** Per Ivar Staberg 7 poeng.

SWAVER	0-2	CORNER	4-2
SEDDO PÅ MÅL	1-2	UTENFOR	9-12
FREKVANS	12-14	OFFSIDE	3-4

Utdelt av: Jostein Magnussen

SPORT

Lyn-Brann 2-2 (1-1)

Målene: 1-0 (14.) Davy Claude Angan. Kristjan Sigurdsson klarerte ballen rett i beina på Angan. Lyn-spissen scoret alene med Håkon Opdal. 1-1 (21.) Erik Huseklepp. Frispark fra 17 meter rett i keeperhjørnet til en feilpassert Arnar Darri Petursson. 2-1 (56.) Paul Obiefule. Spilte vegg med Angan og skrudde av slutningen i hjørnet. 2-2 (65.) Innlegg fra Huseklepp. Lyn-keeper Petursson klarte ikke å holde ballen og traff medspiller Magne Simonsen.

Øyeblikket: Angrepet som ga 2-1 til Lyn minnet ikke mye om krise. Glitrende utført av målscorer Obiefule og tilretteligger Angan.

Banens beste: Davy Claude Angan. Herjet i perioder med Brann-forsvaret. Scoret og målgivende. Ikke solgt – ennå...

Branns beste: Erik Huseklepp. Artisten i Brann-laget og har beholdt sin gode form. Fulltreff på frispark og la inn til 2-2-målet.

BLÅMANDAG. Lyn imponerte periodevis på banen mot Brann. Men de blir husket for det som skjedde utenfor. Og et selvmål som kostet to poeng.

Lyn-back Magne Simonsen presses av Branns Peter Vaagan Moen og setter ballen i eget mål. En glipp fra keeper Arnar Perri Petursson var foranledningen til selvmålet som kostet Oslo-laget seieren.

BEGGE FOTO: INGAR HAUG STERNHOLT

Da Lyn ble «FK Kaos»

Om fotball

ERLEND NESJE, journalist

Tomt for penger. Mangel på poeng. Full forvirring rundt trenersituasjonen. Konkurranseløst fra tidligere spillere som ikke hadde fått feriepengene. Frem til i går morges hadde 2009 vært et vondt fotballår for alle Lyn-supportere. Men mandag 3. august overgikk likevel det meste. Gårsdagen skulle handlet om kamp om tre poeng hjemme på Ullevaal mot Brann, tre poeng som kanskje kunne vært en livbøye i håpet om å klatre seg til eliteserierangering også i 2010. Dagen ble anderledes. Det var blåmandagen da Lyn Oslo ble til «FK Kaos».

Første melding på formiddagen: Assistenttrener Gunnar Halle innrommet at han ikke

visste hvem som ville lede laget mot Brann. Klokken 17:40 kunngjorde klubbledet Erik Langerud at Lyn endelig var enige med sparkede Kent Bergersen om sluttpakken.

Litt senere på dagen: Stjernehjerner Diego Guastavino syk-meldte seg, angivelig på grunn av problemer med foten, smerter i kneet og vondt i magen. «Han er frisk som en fisk», sa trener Halle – som fortsatt ikke visste om han skulle lede laget. Men Guastavino var ikke i trossen, og sannsynligvis har han en ny norsk arbeidsgiver i løpet av kort tid.

To timer før kamp: Jo Inge Berget ristet på hodet og visste ikke om han var kampklar ved ankomst Ullevaal. Utifallsavtalen med italienske Udinese gikk ut søndag 2. august. Berget møtte ikke opp i Lyn-garderoben – og startet kampen. Lyn hadde fått utvidet låneoppdraget med en måned.

Klokker 17:37: Konstituert hovedtrener Gunnar Halle kom først ut av Lyn-garderoben med taktikkavtalen. På spillermettet var den islandske midstopperen Indridi Sigurdsson med i startoppstillingen. 10 minutter senere ble Sigurdssons navn

En stri dag på jobben for Lyn-direktør Erik Langerud.

strøket – fordi han var solgt til Viking! Ikke nødvendigvis fordi han ville til oljebyen, men Lyn måtte ha pengene for å sparke Bergersen garanti for sluttpakken.

Rett etter kampstart: Kø utenfor borteseksjonen på Ullevaal fordi det ikke var trykket opp nok voksenbilletter. Og vaktene ville ikke gi voksne barnbilletter.

Tok tak. Lyn-spillerne har virket preget av klubbens vanskelige situasjon gjennom hele sesongen. Den forvirrende gårdsdagen burde tappet spillerne for ytterligere energi. Derfor var det imponerende å se det ribbede, og uruttent, Lyn-laget kjøre over Brann de første 20 minuttene.

Etter 15 minutter ga Brannstopper Kristjan Órn Sigurdsson bort ballen, gode Davy Claude Angan var helt alene gjennom og sendte Lyn i ledelsen. TV-2-profil og erkebergenser Davy Watkins har kalt Brann for de «hjelpeleses hjelper» og kan ha et poeng der.

Åtte minutter senere kostet manglende rutine Lyn et baklengsmål. Oslo-lagets 18 år unge

keeper, Arnar Perri Petursson, var totalt feilplassert og Erik Huseklepp kunne dundre frisparket fra 17 meter rett i keeperhjørnet.

Et nytt slag i trynet for Lyn. Men en ny nedtur så bare ut til å prelle av. De var bedre enn medaljeagende Brann.

2-1-målet 10 minutter ut i annen omgang var en perle.

Paul Obiefule kombinerte med Angan, for han skrudde ballen i hjørnet.

My nedtur. Lyn kjørte kampen og jaget nytt mål. Men en ulykke kommer sjeldent alene. Lyn-keeper Petursson klarte ikke å holde et innlegg fra Huseklepp. Ballen traff Magne Simonsen og rullet over målstreken.

Som om ikke Lyn hadde opplevd nok rot i går... Oslo-laget var friske mot Brann, men ett poeng var to for lite i den situasjonen de befinner seg i. Etter sesongens 10 de utavgjortkamp skiller det syv poeng opp til neste siste lag.

Du skal være rå gambler for å satse penger på at Lyn er i det gjeveste selskap også i 2010.

erlend.nesje@aftenposten.no

Kriseåret

Januar: Mister stjernehjerner Eddie Gustafsson som er Bosman-spiller og havner i Red Bull Salzburg i Østerrike.

Februar: Den årlige økonomien kommer for alvor for dagen på årsmøtet: der blir det lagt frem et underskudd på svimlende 26,3 millioner kroner. A-laget må analysere en planlagt treningsleir til Tyrkia.

Mars: Mangler hovedsponsor frem til fire dager før seriestart. Taper serieåpning på eget gress for Molde.

April: Det blir kjent at Lyn har flere inkassokrav hengende over seg, og i tillegg skylder Atle Brynestrads selskap flere millioner fra salget av Odion Ighalo til Udinese.

Blir vurdert som ikke kredittdyktig av kredittselskapet CreditInform.

Misnøyen mellom trener Kent Bergersen og flere Lyn-spillere kommer frem i media etter tapet for Sandefjord.

Sliter med få tilskuere – lager store bannerer med bilde av jublene Lyn-fans som settes opp på de tomme tribunene på den ene kortsiden.

Mai: Får med seg tre poeng på fem kamper og havner nederst på tabellen.

Det blir kjent at Lyn skylder millionhonorarer til totalt fire spillere etter tidligere spillersalg.

Liten oppgitt når de spiller 4-4 mot VIF og beholder den gode statistikken i byderbyet.

Juni: Varsler full stopp i betalingen til alle kreditorer. Hevder selv at gjelden ligger på 10-14 millioner.

Sjår i fare for å miste rettighetene til å spille på Ullevaal, men får ordnet opp i siste øyeblikk.

Bastionen krever Bergersens avgang og vil ha inn kaptein Tommy Berntsen som trener.

Juli: Det blir kjent at Lyn ikke har ubetalt feriepengert til rundt 10 tidligere spillere, og flere av dem raser i media og vurderer å begjære klubben konkurs.

Ryker ut av cupen, og trener Bergersen får med kort og må sone karantene på tribunen neste seriekamp.

Sliter med å selge unna spillere, noe som er svært nødvendig i forhold til budsjettet. Gjennomfører lønnskutt på 7,5 prosent.

Bergersen får visstnok sparken, men fortsetter å møte opp på Lyn-trening.

August: I går ble det klart at Bergersen er ferdig i klubben, etter flere dager med intens møtevirksomhet. Måtte starte gjeldens kamp med en 18-årig debutant i mål.

Stabæk vurderer aksjer til fansen

Ingebrigt Steen Jensen vurderer å invitere menigmann i Bærum til å kjøpe aksjer i et nytt Stabæk-selskap.

– Allerede i løpet av sommeren er Stabæk nødt til å gjennomføre et større aksjesalg for å sikre klubbens økonomiske fremtid. Etter det Aftenposten blir fortalt av styreleder

Ingebrigt Steen Jensen, er det snakk om å selge aksjer i et nytt aksjeselskap der dagens Stabæk Fotball og Stabæk Event er lagt inn.

– Vi kommer kanskje til å gjøre dette i to steg. At vi begynner med dem som er litt større, og at vi deretter henvender oss til tilskuerne, lens, Stabæk-sponser på bredt basis, sier Steen Jensen. Han sier

prosessen ikke er helt bestemt ennå. Selskapet vil ikke ha noen eierandel i Telenor Arena, som etter kriseløsningen tidligere i sommer i praksis er av milliardær og tidligere Stabæk-bank Kjell Ulrichsen. Det nye Stabæk-selskapet skal i fremtiden betale en fast husleie for bruk av arenaen.

Økonomisk pusterom for FFK

■ Ledelsen i Fredrikstad Fotball er svært lettet etter at de forordag kveld fikk en kommunal lånegaranti på 10 millioner kroner.

– Det er fantastisk å ha en slik kommunaleide. Her viser byen at de står bak klubben sin. Vi har dypt respekt for

alle som respekterer FFK. Det var helt nødvendig for å få økonomien i klubbens balanse, sier klubbleders Rønar Henriksen til NRK.

Lånegarantien gir Fredrikstad et pusterom i arbeidet med å tilpasse økonomien etter inntekter. Klubben må

spare 10 millioner kroner, og har allerede bestemt at Patrik Gerbrandt og Kasper Wøhmann ikke får ny kontrakt.

Ifølge RBK slipper FFK trolig sparetiltak som lønnskutt, (NTB)

2009
204,2
mill kroner
(prognose)

2008
173,5
mill kroner

2007
156,1
mill kroner

2006
121,9
mill kroner

2005
71,8
mill kroner

2004
63,4
mill kroner

2003
48,4
mill kroner

Vokser og vokser og vokser..

Administrasjonskostnadene tredoblet på fem år

På en fotballbane er det bare lov til å bruke 22 spillere om gangen. Utenfor finnes det ingen grenser. Antall ansatte i administrasjonen har eksplodert.

LARS MAGNE SUNNANÅ
ØYVIND NORDLI

Eliteseriekubbene betaler dyrt for å lokke til seg publikum og krease sponsorer. I fjor brukte de 14 topplagene i Norge 215 millioner kroner bare på administrasjon og utensomsportslige aktiviteter. Kostnadene utenfor banen øker faktisk raskere enn lønningene til spillerne, viser tall Aftenposten har hentet fra Norges Fotballforbund.

Mens spillerlønningene er doblet fra 2003 til i fjor, er regningen for administrasjonen av klubbene mer enn tredoblet. Det er skjedd på måtter: Lønningene er

økt fra 48 til 173 millioner kroner.

Andre kostnader, som husleie, IT-systemer og kontorleie, er økt fra snau 50 millioner til 142 millioner kroner i samme tidsrom.

I fjor tilsvarte pengebruken på administrasjon 22,5 millioner kroner for hver av klubbene. Og for såvære økonomiske kriterier, hadde klubbene få planer om å kutte. I år hadde de 16 eliteseriekubbene budsjettert med over 200 millioner i lønninger, i tillegg til 150 millioner i andre kostnader.

Sushi og nett-treff. Arbeidsområdet til en klubb strekker seg langt utover tidligere oppgatte spor. Det er ikke bare en fotballkamp som skal arrangeres.

Når Stabæk inviterer til kamp, driver de restaurant med plass til 400 personer. For å pleie sponsorer, er det ansatt fire personer. For å møte folk, fest jobber en «lokal for-

ankringskoordinator» og en «lokal forankringsmedarbeider», som Mailen Pape i Stabæk.

Hun skal trekke flere folk til Telenor Arena og til miljøet rundt klubben. Til søndagens kamp mot Start arrangeres «svensk aftens» for å få flere landsmenn til å følge Stabæks blågule stjernehjeller.

– Og så har vi hatt masse japanske og møte Daigo Kobayashi etter kamp, forteller Pape.

I tillegg har Stabæk tre ansatte IT-medarbeidere, og to tre kommunikasjonsarbeidere med ansvar for egne TV-sendinger og egne nettsider. Nå når Stabæk nå må stramme inn livremmen, utgjør kuttet i spillerlønninger bare en fjerdedel av kostnadsreduksjonen, ifølge styreleder Ingebrigt Steen Jensen.

Han er likevel fornøyd med resultatene av satsningen som de ete selv, er klubben i dag en mellomstor bedrift med en omsetning på over 200 millioner kroner. Klubben driver Lerken-dal stadion selv. Og bare i medieveldingen er det

Kjempen i brakke. Men Steen Jensen er langt bak storebror Rosenborg, både på nettreff og i administrasjonskostnader. Trønderne har den største staben av alle eliteseriekubbene, med over 100 ansatte. Her inngår fire selskaper:

Rosenborg Sport AS, Lerken-dal AS, Rosenborg Evidens AS og Rosenborg Ballklub.

Totalt teller disse over 100 ansatte og hadde i fjor lønnsutgifter på nærmer 100 millioner kroner, ifølge regnskapet og årsberetningen til klubben for 2008.

Trønderne har vokst i takt med sin mesierigudetlagel-se og sine 15 seriemesterskap på rad.

Fra 1992 med noen skarve ansatte, én million kroner i banken og ingen bane som de ete selv, er klubben i dag en mellomstor bedrift med en omsetning på over 200 millioner kroner. Klubben driver Lerken-dal stadion selv. Og bare i medieveldingen er det

syv ansatte, 80 jobber i kommersiell avdeling.

– Har dere nådd tallet for antall ansatte i administrasjonen?

– Det kommer helt an på hvordan fotballøkonomien utvikler seg fremover. Derfor er spørsmålet helt hypotetisk, sier styreleder i RBK, Terje Svendsen.

Årsaken til administrasjonsoverløst er at ansvarstrekker seg utover det å arrangere fotballkamper.

– Vi har et langt større sponsor- og partnerbidsett som krever mer tilstedeværelse under kamp enn før. Vi driver buss og kaffe-taneseenter. Medievirksomhet er nevnt, sier Svendsen.

Men den økonomiske krisen som nå herjer har også truffet RBK. Dog ikke i like stor grad som de aller fleste, fordi RBK har et bastant grunnbeløp under seg. Men i fjor var underskudd på drøyt 12 millioner kroner. I år blir det mye større.

Og sporelltakene er i gangspett. 18 millioner kroner i kutt er tallet som er kjent, men nå bekref-

Øker raskere enn spillerlønningene

ter Svendsen overfor Aftenposten at ytterligere millioner skal hvelles bort fra utgiftstien i løpet av sesongen.

– Vi har ikke satt noe tall ennå, men så usikker som den økonomiske situasjonen er nå, stopper alle våre strategiske prosjekter. Nå ser vi heller etter muligheter til å senke kostnadene. Vi går gjennom alle våre kontrakter som vanlig for en bedrift som opplever usikkerhet på inntektsiden, sier Svendsen.

Kjent trosser for de aller fleste i norsk toppfotball.

Rekordmange ansatte i klubbene

Tallene viser utviklingen av det totale kostnadsnivået for administrasjonen i norske eliteserieklasser de siste årene. Administrasjonen i Rosenborg-brakka (bildet) er den største.

STRAFFEKONK

Hva gikk galt med økonomien i norsk fotball?

Aftenposten vil i en serie artikler vise hvor pengene lar velen, og hvordan klubbene tror de skal komme seg ut av krisen.

I dag: Kostnader til administrasjonen øker

Aftenposten sette

Diskuter fotballøkonomi på ap.no/fotball

Hva gjør vi?

- **Enkelt saker påvirker omdømmet for hele bransjen**
- **Samarbeider**
- **Tar felles ansvar**
- **STÅR SAMMEN**

adressa.no Hitra 3°
Klikk for mer vær

Aktuelt:
Julekalenderen 2009

Tips oss 07200 NYHETER ØKONOMI SPORT LOKAL FOTBALL TV-ADRESSA KULTUR MENINGER REISE FORBRUKER ALT INNHOLD

07.12.09 Trondheim Nord-Trøndelag Sør-Trøndelag Møre og Romsdal Norge Verden Dokument Klima Værstoff Værvarsel Student Adressa

forsiden / nyheter / innenriks

Lakselus eksploderer, truer oppdrett og villfisk

Omfanget av lakselus er tredoblet i oppdrettsanleggene i høst. Forskerne frykter at næringa går på en katastrofe og legges brakk.

NTB

Publisert: 19.11.2009 kl. 07:15
Endret: 19.11.2009 kl. 07:33

Luseeksplasjon har ført til nesten full stans i oppdrettsnæringa i Chile. Det samme kan skje her, advarer Havforskningsinstituttet.

- Hele laksenæringa trenger øyeblikkelig hjelp, sier forsker Øvind Bergh ved Havforskningsinstituttet i Bergen til Nationen.

Katastrofe

Bare siden i fjor høst er det blitt tre ganger mer lakselus på

Norges største utleiemegler
Vi kan boligutleie

LEIE UT
LEIE BOLIG

Trygghet for begge parter

utleie megleren
www.utleiemegleren.no

... ENDELIG HAR VI FÅTT ORDEN PÅ FORHOLDET!
... I ALLE FALL PÅ LEIEFORHOLDET!

SKATTELISTER INNTEKTSÅRET 2008

Aftenposten

«Pure Salmon Campaign» retter kraftig skyts mot norsk lakseoppdrett. Arkivfoto: NTB arkivfoto: Gorm Kallestad / SCANPIX

Frykter aksjoner mot norsk laks

Norske ambassader er satt i alarmberedskap for å møte en eventuell svertekampanje mot norsk laks.

AV [KRISTJAN MOLSTAD](#) [ÅGE WINGE](#) [GRETE HOLSTAD](#)

Oppdatert: 25.11.09 kl. 08:32 Publisert: 24.11.09 kl. 19:59

Den internasjonale kamporganisasjonen «Pure Salmon Campaign» har reist verden rundt med filmen «Farmed Salmon Expose», som handler om norske fiskeoppdrett.

Skriv ut Tips en venn Del
 Si din mening

[SE FILMEN HER](#)

Ifølge filmen påfører norskeide oppdrettselskaper – med Marine Harvest og Cermaq i spissen – skader på folk og miljø i Irland Skottland, Canada og Chile.

Organisasjonens budskap er blant annet at lakselus, fiske sykdommer og rømminger truer de ville laksestammene.

Også Norges Naturvernforbund har engasjert seg i saken. Staten er hovedeier i Cermaq, og Naturvernforbundet krever at nærings- og handelsminister Trond Giske tar opp de alvorlige bruddene på miljø- og rettighetsnormer som Cermaq blir anklaget for.

Skrev til Kongen

Det er John Fredriksen som eier Marine Harvest, som er den andre hovedblinken for kampanjen. De hevder at Marine Harvest bruker 5000 ganger mer antibiotika i

TIPS TLF: 02286 SMS/MMS: 2286
 2286@aftenposten.no

Dagens Næringsliv

Syk laks. Foto: Gorm Kallestad/Scanpix

- Katastrofe kan ramme norsk oppdrett

Tror Norge kan bli det nye Chile.

DN.no

Publisert: 01.12.2009 - 05:34 Oppdatert: 01.12.2009 - 06:12

Professor Trygve Poppe ved Veterinærhøgskolen mener det er en fare for at en katastrofe rammer norsk oppdrett, og gjør Norge til et nytt Chile, skriver Dagens Næringsliv.

En oppmerksomhet moten

Ny smell for Arbeiderpartiet

NHH knuser BI

- Selg Statoil-aksjen
- Gjorde meg nevrotisk opptatt av penger

Med Hellstrøm på kjøkkenet

Rikinger kastes på dør

- Nå begynner det å lysne

Siste uke » Siste 100 saker »

SØK I SKATTELISTENE FOR 2008

Navn Alder

Relaterte saker

Anmelder Mattilsynet for lakselus-svikt
Les mer [»](#) | næringsliv

Truer villaks og oppdrett
Les mer [»](#) | politikk

- Fiskeriministeren er inhabil
Les mer [»](#) | politikk

E24

E24!

ELIN ØRJASÆTER

Berg-Hansen: Uten tillit

HALLSTEIN BJERCKE

Skattepenger til kommunister

Forsiden Nyheter Børs **Kommentar** Forum Jobb

ANNONSE
Vi gjør boligen din synlig.

Størst dekning og synlighet får du gjennom våre markedskanaler.

LES MER →

DnB NOR
Elendorm

Berg-Hansen er hylende inhabil

LISBETH BERG-HANSEN: Stolt medeier i oppdrettsanlegg. Foto: Øyvind Nordahl Næss, VG

Fiskeridepartementet er handlingslammet på grunn av sin nye toppsjef. Det kunne ikke skjedd på et dårligere tidspunkt.

Publisert: 02.12.09 14:53, Oppdatert: 02.12.09 16:29

Det blir mer og mer lakselus i norske anlegg. Og lusa tåler mer og mer medisin, uten å krepere. Laksenæringen står overfor et miljøproblem som kan knekke både næringen selv og villaksen i norske elver.

E24 KOMMENTAR

Elin
Ørjasæter

Siste kommentarer av Elin Ørjasæter:
07.12.2009: Berg-Hansen: Uten tillit
04.12.2009: Risikosport å tittre

Nettavisen

apollo Møt solen på Kanariøyene! Velg mellom 145 hoteller, 23 reisemål og 5 øyer. Prisen gjelder 1 uke. Begr. ant. plasser.

Er laksen en økologisk katastrofe?

FARE: Laks som rømmer fra oppdrettsanlegg er en økonomisk trussel, mener Naturvernforbundet. Foto: Herskedal, Kjell (Scanpix)

Naturvernforbundet mener Giske må rydde opp.

Skrevet av:

Bjørn Erik Dahl,
ANB

Eksplodivt lakselus-problem truer oppdrettslaks og villaks

19.11.2009 kl. 05:12 Kilde: © NTB

Omfanget av lakselus er tredoblet i oppdrettsanleggene i høst. Forskerne frykter at næringa går på en katastrofe og legges brakk.

TRUET: Oppdrettsnæringa trues av lakselus. Foto: ESPEN SJØLINGSTAD HOEN

Luseeksplosjon har ført til nesten full stans i oppdrettsnæringa i Chile. Det samme kan skje her, advarer Havforskningsinstituttet.

 VG Nett følger

[Fiskeeri](#) / [RSS](#)
[Lag din egen RSS](#)

- Hele laksenæringa trenger øyeblikkelig hjelp, sier forsker Øivind Bergh ved Havforskningsinstituttet i Bergen til [Nasjonen](#).

VG

[VG Nett](#) ▶ [Nyheter](#) ▶ [Innenriks](#) ▶ [Artikkel](#)

Lakselus sprer ny dødelig parasitt

LAKSELUS: Lakselusen er farligere enn antatt. Lakselusen sprer nemlig en dødelig parasitt, viser nye forskning. Foto: ARNE NÆVRA

VG

[VG Nett](#) ▶ [Nyheter](#) ▶ [Innenriks](#) ▶ [Artikkel](#)

- Tålegrensen for oppdrettslaks er overskredet 6 til 10 ganger

Institutt for naturforskning slår alarm

FARLIG: Lakselusa truer oppdrettsnæringen i Norge. Her er en laks som døde for noen år siden. Foto: Arne Nævra

Av [Vidar Enerstvedt](#) 02.12.2009 kl. 14:10 Kilde: VG NETT

(VG Nett) Fiskeoppdrettsnæringen i Norge er veldig langt fra bærekraftig, mener Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Oversikt	Siste 48 timer	VGTV	Innenriks	Utenriks
Bildespesialer	Diskusjon	Været	Spesialer	Lesernes VG
Hovedsaken nå				

TEKMAR 2009

- **Vi har trøbbel**
  - **Vi er sårbare**
  - **Løsninger finnes i fellesskapet**
-
- **Velkommen – og lykke til med Tekmar!!**